

Пре нешто више од месец дана написао сам како „не бих да кварим идилу“, али да споразум о председничким изборима, који су уз много помпе склопили коалициони партнери из ДС и ДСС, није никакав споразум већ само одлагање проблема. Тако је и било. У среду, 12. децембра, без консултације са партнером из владе, председник Скупштине Србије Оливер Дулић расписао је председничке изборе. Европска унија је хитро поздравила овај потез и најавила потписивање споразума о придруживању са Србијом за 28. јануар, дакле, тачно између два изборна круга. Редове демократа захватила је готово хистерична еуфорија, додатно подстакнута аплаузима са про-ЛДП интернет форума и блогова због тога што је Тадић коначно пронашао своју душу, престао да буде Коштуничина марионета и, ето, најзад повукао један државнички потез. У ДСС-у су, по обичају, били затечни, изненађени и увређени – и најављују "одлучне кораке" по повратку Коштунице из Савета безбедности. А радикали су, разуме се, изазов одмах прихватили, будући да они "из принципа никада не бојкотију изборе".

Шта сад вреди расправљати о законитости расписаних председничких избора – иако стоји чињеница да су расписани пре него што су неки од неопходних закона ступили на снагу. Па ДС је био на ивици да их распише још пре више од месец дана – када није био усвојен ни један од ових "председничких закона". И тзв. стручна јавност – као ни она шира – због тога се уопште није много потресла. А један део је чак сматрао да је то сасвим у реду ("јер се мора поштовати рок из Уставног закона и избори расписати до краја године"). При чему та иста јавност као да се не узбуђује превише због реалне опасности да би ускоро могао да буде прекршен један важнији уставни принцип, односно, сама уставна преамбула која каже да је Косово неотуђиви део територије државе Србије. Све у свему, сачувај нас боже ДС-овског легализма, ДСС-ове одлучности и радикалске принципијелности.

Сва истраживања и анализе показују да су до овог најновијег заоштравања политичке акције Тадића и ДС-а стајале изванредно. Шта их је то онда гурнуло у овај политички авантуризам који одговара само страсним кладионичарима и онима који Србији не желе ништа добро? Које је то толико сметала ова, макар и лицемерна кохабитациона идила и овај, макар и крхки политички консензус на српској политичкој сцени?

Да се није упустио у овај политички хазард, Тадић је у наредној години релативно лако могао обновити свој председнички мандат и сачувати владу са доминантним уделом ДС-а. А сада ће, уколико не уследи баш потпуна капитулација ДСС-а, по свему судећи, тешко успети да сачува и једно и друго – плус Дулића на челу скупштине. Значи ли то да је Тадић погрешно? Вероватно јесте. Али могуће и да му је цена коју би морао

платити – праћење Коштунице у све оштријој реторици и политици према западу – постала напосто превисока и неиздржива. Могуће да из унутарстраначких или спољнополитичких разлога Тадић и ДС више нису могли или нису желели следити Коштуничин курс постепеног заостравања односа са свима онима који подржавају независност Косова. Наравно да то пише у скупштинским резолуцијама и да је у складу како са неким изјавама Тадића и Вука Јеремића у последње време, тако и са елементарном државном логиком. Али чини се као да се то неко у ДС-у малчице уморио од патриотизма. Или се забринуо за страначки идентитет, или се претерано уплашио због – наводног – скока рејтинга Чедомира Јовановића. Или је неко у Бриселу или Вашингтону можда постао превише нервозан и подвикнуо: „Доста играња! Избори - па независно Косово.“

Не ради се наравно о томе да ће, након што обнови мандат, Тадић, наводно "издати на Косову", као што му спочитавају радикалски критичари, већ о томе шта је ко ЗАИСТА спреман да предузме и колико далеко да иде у супротстављању намери већине западних метропола да против међународног права и мимо резолуције Савета безбедности признају независност Косова. Прихватање бриселског изборног тајминга и последњих дана готово хорско понављање двојца Ђелић-Тадић како су Косово и евро-интеграције „два одвојена процеса“, у исти мах док нам здрав разум, Гордон Браун и Никола Саркози говоре супротно, показује да у овом тренутку Тадић и ДС изгледа нису спремни да иду (пре)далеко. Не помаже ту никакво заклињање у стилу „никада нећу потписати независност Косова“ – то ионако више нико од нас неће ни тражити. Али ће се зато итекако тражити „кооперативност“, одустајање од претњи силом, одсуство територијалних спорова и добросуседски односи са другим чланицама и кандидатима. А међу тим суседима и потенцијалним кандидатима, ако нисте знали, већ сада се у разним ЕУ извештајима равноправно помиње – и Косово.

Још једном бих волео да се варам. Али бојим се да ко год да победи на оваквим изборима, Србија неће бити на добитку. Биће вероватно подељена, међусобно посвађана и фрустрирана. А у сваком случају, биће слабија и још за који степен мање кадра за компликовану геополитичку игру у троуглу Вашингтон-Брисел-Москва. Игру од које нам зависи опстанак и која нам је, по свој прилици – судбина.